

« Gentilibus atque Judæis depictus est foris, virtute autem et sapientia Christi formatus est intus. Habet foris simplex, et indoctus, quod legit; habet spiritualis, et perfectus, quid intus intelligat. Innumera prorsus sub carnis velamine latent sacramenta, que a spiritualibus spirituatis liter dijudicanda sunt. Legit simplex, et laetifica tur atque compungitur; exercitus vero intelligens irradiatur atque accenditur. Quinam nisi sapientia doctrix poterat paucis tam multa colligere? Abbreviatam equidem legem, legalia sacramenta, charitatis compendium, perfectionis cellesitudinem, virtutum normam et totum humanae Redemptions modum, ordinemque in hoc corporis sui conclusit volumine. Quamobrem cum scribere complessset, nihilque superesset scribendum, dixit: *Consummatum est.* » Cur autem Hebraismi sapientes, scribæ videlicet et alii doctores, hunc librum legere detrectarint, illius Simon de Cassia sequentem assignat rationem, dicens¹: « Scribæ in mala legatione convenerant, litteram solam, quæ occidit, sequentes. Idcirco et ipsi ad occidendum jam se paraverunt. Si ivissent introrsum ad intelligentiam Scripturarum, invenissent utique Messiam, quem decepti expectabant; sed solum tenebant amaritudinis corticem, medulla dulcedinis relicta. » Et ideo omnem adhibuerunt industriam et conatum, ad hunc librum abolen dum; sed frustra, et incassum. Narrat Suetonius, Julianum Cæsarem ab inimicis inopinatae oppressum, ut ab iisdem liber evaderet, in mare se precipitare fuisse coactum; in hoc autem una tantum manu natabat, altera vero librum Commentariorum a se compositum, in quo gloria illius continebant facinora, extra aquas in altum elevabat. Christus quoque apud Jeremiam lamentatur, inquiens²: *Cogitaverunt super me consilia dicentes: Eradamus eum de terra viventium, et nomen ejus non memoretur amplius.* Ipsum quoque in amarissimæ passionis et mortis mare crudeliter conjecerunt, ipsomet dicente³: *Veni in altitudinem maris.* Sperabant enim, librum hunc tandem submergendum esse. At vero divinitus suæ brachio (*Fecit potentiam in brachio suo*) effecit, ut licet humanitas in tot acerbissimum dolorum abysso submergeretur (*Et tempestas demersit me*) hunc tamen librum ab omni interitus periclo immunem et illæsum conservavit, ut ex eo ad aeternam illius memoriam eruditur Ecclesia, quæ illum continuo, præcipue vero in fine Quadragesimæ, exhibet apertum, ut filios suos dociles reddat efficiatque, ut omnes virtutes christianas inde addiscant, ac tandem vitæ libro felicissime inferantur.

¹ SIMON DE CAS., I. XV. — ² JEREM., XV, 59. — ³ Psal. LXIX, 3.

DISCURSUS IV.

MEDITATIO MORTIS CHRISTI INSIGNE EST AD PERFECTI NEM INCENTIVUM, SQUIDEM ANIMAS IN DIVINO SERVITIO EFFERVESCERE FACIT.

IDEA SERMONIS. — 1. Passio et mors Christi extimulat nos ut Deo vivamus et ad perfectionem vitæ tendamus. — 2. Passio Christi tanquam fasciculus myrræ cordi applicanda. Hoc fecit S. Bernardus ab initio conversionis suæ. — Christus ad ostium speluncæ S. Mariae Magdalene fixit crucem. — 3. Meditatio passionis Christi perficit animam inexpertem, multos fructus facit. — 4. Quare diabolus per uxorem Pilati conatus fuerit Christum liberare a morte. — 5. Adducuntur sanctorum exempla qui ex meditatione Dominicæ passionis, maximos progressus fecerunt in virtutibus. S. Ludivinæ; S. Elzeariæ; S. Christinae; S. Theresie. — 7. Eunuchi Candacis; S. Philippi Nerii. — 8. Ludovici Granatensis; Eleonoræ a Spiritu Sancto. — 9. Petri Mezaciencis. — 10. B. Oringæ. — 11. — Cujusdam principissæ. — 12. B. Margaritæ de Crotona. — 13. S. Mariæ Ogniacensis.

Mortuus est Christus, ut et quievunt, jam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est. II Cor., v, 15.

1. — S. Paulus Apostolus notabilissimum quendam hisce verbis mortis et passionis Christi declarat effectum, videlicet quod fideles extimulet, ut omnes Deo vivant, vitamque virtuosam ac perfectam instituant. Unde Doctor Angelicus præcitat Apostoli verba: *Mortuus est Christus ut, etc.* hunc in modum interpretatur¹: « Ita debet se quisque repudare, ac si esset mortuus sibi ipsi: jam non sibi vivat, id est, totam vitam suam ordinet ad servitium et honorem Christi. » Idem quoque S. doctor ad illa se verba reflectit: *Mortuus est pro nobis, ex iisque hanc deducit consequentiam: Et nos dobumus mori nobismetipsi, id est, pro ipso abnegare nosmetipsos.* Hæc quoque gratiarum et honorum celestium a morte ipsius redundantium abudantia, ab eodem Apostolo in epistola ad Romanos² confirmatur his verbis: *Si unius delicto mors regnavit per unum, multo magis abundantiam gratiae, et donationes, et justitiae accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum.* Sanguis enim Agni Immaculati non solum virtutem habet nostra delendi debita, verum etiam nos virtutibus, donis et gratiis specialibus locupletandi.

2. — Non caret mysterio modus ille, quo Sponsa, per quam anima denotatur electa, in sacris Canticis loquitur, dicens³: *Dum esset Rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum.* Postquam enim sponsa sponsum suum titulo regis honorasset, mox eumdem nomine Dilecti condecorat, dicens: *Fasciculus myrræ Dilectus meus mihi, inter ubera*

¹ S. THOM. in hanc epist. Pauli. — ² Rom., v, 17. — ³ Cant., I, 12.

DE ASSIDUA MEDITATIONE PASSIONIS DOMINI DISC. IV.

mea commorabitur. Notat quoque id ipsum S. Bernardus, qui insuper advertit, quod quando sponsa sponsum suum in throno confidentem aspicit, ad eum minime appropinet; at vero mox ut illum inter myrrham amaram passionis suæ et mortis symbolum invenit, eumdem in sinu suo arcte constringit, et dilectum suum appellat. En verba Melliflui Doctoris⁴: « Ante rex, modo dilectus; ante in accubitu regio, modo inter sponsæ ubera. » Idem quoque S. Doctor in decursu ejusdem sermonis inquit: « Tu quoque si sapis, imitaberis sponsæ prudentiam, atque hujus myrræ tam charum fasciculum de principali sui pectoris parte nec ad horam patieris avelli; amara illa omnia quæ pro te pertulit, semper in memoria retinens et assida meditatione revolvens, quo possis dicere et tu: *Fasciculus myrræ dilectus,* etc. » Enim vero si scire volumus, quemnam S. Bernardus ex hac dolorosa meditatione hauserit profectum, respi cienda est a nobis emens vitæ ipsius sanctitas; siquidem ipsem de se testatur, inquiens⁵: « Ego, fratres, ab ineunte mea conversatione, pro acervo meritorum, quæ mihi deesse sciebam, hunc mihi fasciculum colligere et inter ubera mea collocare curavi, collectum ex omnibus anxietatibus et amaritudinibus Domini mei. » Idem mellifluius doctor in epistola quadam ad propositi thematis verba alludens, expressius ita scribit⁶: « Et si cætera taceam, hoc solum certe non immerito vitam sibi vindicat nostram, quod pro ea præbuit suam. Nemo igitur sibi vivat, sed ei qui pro se mortuus est; cui enim justius vivam, quam ei, qui si non moreretur, ego non viverem? » Ut antem quis soli Deo vivat, abunde sufficit, si in libro crucifixi assidue studeat. Nam ut Seraphicus Doctor ait⁷: « Qui se intente et devote in sanctissima vita et passione Domini exercet, omnia utilia et necessaria sibi abundanter ibi invenit, nec opus est ut extra Jesum aliquid querat. » Hic enim in morte sua, ad bene regulandam vitam nostram, plurima post se reliquit virtutum exempla, quæ imitemur. Unde paucis horis priusquam amarum illud excessivorum dolorum suorum pelagus intraret, Apostolis et, in his, omnibus fidelibus dixit⁸: *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita et vos faciatis.* Atque hinc est, quod etiam S. Petrus primis christianis in hæc verba prædicarit et scripsit⁹: *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus.*

3. — Salvator noster de S. Maria Magdalena poenitente sequens perhibuit testimonium¹⁰: *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.* Hæc autem post Ascensionem cœlestis sponsi sui in

¹ S. BERNARD., serm. 43 in Cant. — ² IDEM, ibid. — ³ ID., epist. 443. — ⁴ S. BONAV., collect. VII. — ⁵ JOAN., XII, 46. — ⁶ PETR., II, 42. — ⁷ LUC., X, 41.

cœlum, Massiliam translata, ab omni commercio humano sequestrata fuit in sylva quadam, in eaque triginta duobus annis commorata, ibique Redemptor noster illam suam fructuose facere orationem edocuit, utpote quæ quavis alia re sibi longe est acceptissima; undeque majorem posset haurire profectum. Hoc autem fine a principio ad illam alegavit S. Michaelem archangelum, invisibili specie crucem in manu sua ferentem, quam ad ostium speluncæ sue collocavit, ut eam sibi omnibus horis ob oculos positam habens, memoriam Passionis a mente sua nunquam deponeret. S. Laurentius Justinianus de Disciplina et perfectione religiosæ vitæ disserens, in ea est opinione, nullum dari posse proficuum magis exercitium, ad animam in sanctitate et virtutibus provehendam, quam si mortem Christi assidue meditetur. Unde ait: « Nihil ita fructuose ad meditandum inexperto offertur, sicut Christi vita, et potissimum ejus Passio. » Doctor Seraphicus id ipsum confirmat inquiens: « Nihil magis informat hominem ad virtutem quam exemplum tolerandi mortem propter justitiam et obedientiam divinam, mortem, inquam, non quamcunque, sed poenitissimam. Nihil vero magis incitat, quam tanta benignitas, qua pro nobis altissimus Dei Filius absque nostris meritis, imo cum multis nostris demeritis posuit animam suam. » S. Thomas similiter multos adducit fructus, ab hac vitali arbore crucis et passionis Filii Dei provenientes. En verba Angelici Doctoris¹¹: « In quacunque tribulatione invenitur remedium ejus in cruce; ibi enim est obedientia ad Deum. Philipp., 2. Humiliavit se metipsum, factus obediens usque ad mortem, etc. Item affectus pietatis ad parentes. Unde ibi gessit curam de matre sua. Item charitas ad proximum. Unde ibi pro transgressoribus oravit. Fuit ibi patientia in adversis: Obmutui, et humiliatus sum, et silui a bonis, et dolor meus renovatus est. Item finalis perseverantia in omnibus. Unde usque ad mortem perseveravit. Unde in cruce invenitur exemplum omnis virtutis. » S. Augustinus quoque ait: « Crux non solum fuit patibulum patientis, sed etiam cathedra docentis. » S. Anselmus in Dialogo quem de Passione compositum, postquam humeris suis crucem suam a Christo superimponi postulasset, mox subdit¹²: « Da mihi facere justitiam, quam dilexisti, et in utroque tuam querens gloriam, et sinistram quidem meam clavo tem perantiae, dextram vero clavo justitiae in illa sublimi cruce confixam arbitrabor. » Nomine a utem justitiae in variis Scriptura locis perfectio omniumque virtutum cumulus intelligitur. Unde D. Chrysostomus super illa verba: *Nisi abundaverit justitia vestra plus quam Scribarum, etc.* inquit:

¹ S. THOM., lect. I in cap. XII ad Hebr. — ² S. ANSELM., de Pass.

« Justitia est omnis virtus. » Vult igitur S. Anselmus dicere, eum qui ex hac crucis cathedra edoceatur, omnem virtutem christianam perdiscere.

4. — Multi sacri, magnæque auctoritatis interpres, ut suo loco dicemus, in ea fuere opinione, dæmonem uxorem Pilati in somno instigare, ut penes maritum suum omnem navaret operam, ut illum a condemnatione Redemptoris removeret. At vero posito, hanc opinionem veram esse, qua ratione cum illo concordat, quod idem dæmon præcedenti vespere Judam ad Christum vendendum, et in manus Judeorum, quos ad ejus mortem anhejare sciebat, tradendum extimularit? Dubium hoc a Dionysio Carthusiano in hæc verba movetur pariter et resolvitur¹: « Sed cur diabolus qui paulo « ante misit in cor Judæ, ut traderet Jesum, nunc « mittit in cor mulieris, ut redimat eum? Dicen- « dum, quod dæmon frequenter vacillavit in noti- « tia Christi, nunc eum æstimans esse Christum « propter divinitatis insignia, nunc arbitrans oppo- « situm propter humanitatis infirma. Cum ergo « Judam incitavit ad Christi prædicionem, putavit « quod non esset Christus; verum in ipsa nocte, et « deinceps incredibilem mansuetudinem, patien- « tiam atque constantiam Christi conspiciens, ceperit « vehementer conjectare, quod ipse esset verus Mes- « sias. » Unde evidenter deducitur, tortuosum ser- pentem infernalem, tametsi sagacissimum sit, nunquam tamen intra 33 annorum curriculum certo scire potuisse, an Christus verus Dei Filius et Messias esset, an vero non, præterquam in ejus passione: ibi enim ob resplendentia in ipso, eo tempore plus quam alias, admirabilia omnium virtutum exempla, de ejus divinitate amplius non dubitavit.

5. — Quod si multorum in virtute et perfectione insignium servorum Dei vitas percurrere velimus, illos huic mysterio specialiter devotos fuisse reperiemus. Etenim in Annalibus Ecclesiasticis de S. Liduvina virgine sequentia leguntur²: « Liduvina « instar S. Job acerbissimis doloribus, febris, « ulceribus, vulneribus a Deo exercita, cum mise- « ram sortem intemperanter deploraret, a pio « sacerdote correpta, edoctaque, multa commen- « datione atque meditatione Dominicæ Passionis, « ad sanctitatis pervenit apicem. » Elzearius comes vitam agebat in sæculo, in statu conjugali, dives, nobilis, multorumque territoriorum dominus erat, in bello militabat, et tamen ex conjugis sua consensu virginitatem suam illibatam conservans, inter alios velut quoddam christianæ perfectionis speculum vixit. At vero scitisne unde hanc sibi gratiam promeruerit? Nimur erga Passionem Dominicam devotissimus erat, in cuius specimen hoc unicum sufficiat, quod eadem refert historia Ecclesiastica,

scilicet, quo Delphinæ uxoris suæ in hæc verba scripserit³: « Sanus corpore sum, et sospes, si vero « me videre cupis, quære me in vulnere lateris « Christi; illic enim habito, et ibi me poteris inve- « nire, frustra alibi quæsitura. » Ecce tibi quodnam hujus principis intimum penetrale fuit, vulnera scilicet Christi: ibi omnes didicit insignes virtutes, quibus ingens hæc anima dotata fuit. Unde Blosius in Conclavi animæ merito ita scribit⁴: « Inspice, et « imitare pro modulo tuo ejus humilitatem, resig- « nationem, patientiam, charitatem, benignitatem, « modestiam, continentiam, sobrietatem et cæte- « ras virtutes sanctas, quæ in eo perfectissime relu- « cent. » Unde mirum non est, multas animas per passionem Christi edocatas fuisse et illustratas, quemadmodum ex sequentibus videbimus exemplis.

6. — Apud Bollandum sequentia leguntur⁵: B. Christina de Vice-Comitibus tota erat in commendanda Sponsi sui passione, cujus memoriam ut plane imberberet, sextis quibusque feriis bibit acetum felle mixtum; porro in cruce Domini rivebat, ut Domino posset commori. Ad quantam, obsecro, perfectionem S. Theresia Carmeli generosissima restauratrix non pervenit; quam proinde coelum et terra certatum obstupuerunt? Porro in ejus vita de se ipsa ita scribit: Quadam die ingrediens oratorium, erat ibi noviter allata imago, repræsentans Jesum totum vulneratum et plagi opertum: statim ac eam vidi, tota in me turbata fui, videns Dominum meum tali modo afflictum; mihi enim viva apprehensione repræsentabatur, quicquid pro me passus fuerat, et sensi tantum dolorem ex plagi ejus, ut cor meum videretur in duas scindi partes. Tunc projeci me ad pedes ejus cum magna lacrymarum copia, supplicans ejus pietati, ut placebet illi ex tunc tanta me fortitudine corroborare, ut amplius eum non offendarem; sed et petii gratiam, qua possem omnes pravas meas inclinations et habitus vitiosos superare, et exuere. Videor quoque mihi tunc dixisse, me a pedibus ejus non surrecturam, nisi daret, quod obsecrabit et hoc mihi valde profuit, quia exinde ceperit me emendare, et in gratia, et obsequio Dei solidior esse. Merito igitur S. Ephrem inter multos alios effectus quos hæc Christi crucifixi meditatio in animabus fidelium operatur, hunc quoque recenset, quod scilicet ipsis lumen et notitiam Dei communicit; ait enim⁶: « Illuminatur anima passiones Christi « assidue versans. »

7. — In Actibus Apost., S. Lucas refert Æthiopem quemdam eunuchum, reginæ Candacis thesaurarium, virumque potentem, dum ab Jerosolymis, quo, ut in templo Deum adoraret, se receperat, adhuc tamen infidelitatis tenebris immersus, in

¹ DION. CARTH, in Matth. — ² RAYNAL, an. 1399. —

³ ID., an. 1323. — ² BLOS., in Conclav. anim., c. x, § 7. — ³ BOLLAND., 14 febr. — ⁴ S. EPHREM, t. 3 de Pass;

Æthiopiam reverti pararet, divina pietas S. Philippo diacono Spiritum sanctum immiserit, qui illum instigaret, ut ad dictum eunuchum baptizandum et in mysteriis fidei nostræ illuminandum properaret. At vero vultusne scire, undenam in ipso hoc lumen hæcque illustratio et veritatum evangelicarum cognitio derivata fuerit? Nimurum Scriptura ait: Legens Isaiam Prophetam. Locus autem Scripturæ quem legebat erat hic: Tanquam ovis ad occisionem ductus est, et sicut agnus coram tondente se sine voce, sic non aperuit os suum. S. Hilarius super illa Psalmistæ verba: Æthiopia præveniet manus ejus Deo, de hoc eunicho ita scribit: « Sacramentum Baptismi adeo impatientis desiderii cupiditate præveniens, ut a diacono ministerium apostolici officii salutis suæ cupidus exigeret. » Ecce tibi affectus, quos fervens hæc passionis Christi lectio, cum S. Philippi declaratione conjuncta, in ipso produxit. Verum enim vero, ex quo S. Philippi diaconi mentionem fecimus, sciendum est in S. Philippo Neri verificata fuisse verba illa, Spiritus Domini rapuit Philippum; quia miraculosa illa costarum suarum ruptio, cordisque sui dilatatio et palpitatio, veri fuerunt Spiritus sancti effectus. At vero undenam fervor ille, quo opulenta patrui sui haereditati renuntiavit et sine ullo censu, ut totum se Deo consecraret, Romam venit, suam primitius traxit originem et impulsum? Audite verba auctoris vitæ ipsius: Philippus ad sublimioris vitæ genus evocari se sentiens, de alia vitæ instituenda ratione cogitare cepit: cuius consilii maturandi occasionem dedit, quod mox dicturi sumus. Eminet ad Cajetæ portam non procul a S. Germano, mons admodum celebris, ex iis unus, qui, ut communis viget traditio, moriente Christo Domino, scissi sunt. Hic mons tribus vastissimis hiaticibus a summo usque ad imum dehiscit, quorum medius latius patet. Sublime hinc saxum assurgit, unde sacellum appareat perantiqua crucifixi imagine insignitum. Huc frequenter Philippus divertens, Dominicæ Passionis mysteria frequentius contemplabatur. Quamobrem quotidie magis fastidiens fucatam sæculi speciem, decrevit, mercatura posthabita, vitæ genus eligere, in quo posset Deo expedito magis animo inservire. In progressu ejusdem libri ulterius scribitur, eumdem S. Philippum adeo fuisse huic mysterio devotum, ut ex assidua Dominicæ passionis meditatione, excitata in eo fuerit illa tam fervens in Indias eundi cupiditas, ut ibi nempe pro Christo sanguinem profunderet: quod utique ab eo factum fuisse, nisi Deus id sibi non placere ei manifestasset.

8. — De P. Ludovico Granatensi, eximio spiritalis vitæ magistro, leguntur sequentia¹: « In ipso dicendi exordio, historiæ titulum explicans;

¹ RHO, Hist. virt., l. III, c. 2.

« Passio Domini nostri, etc., veluti hærens, ac paucis rei admirabilitatem exaggerans, eas in lacrymas concessionem populi compulit, atque adeo ipse dilapsus dicendo est, ut verbum amplius addere præ nimio animi sensu non potuerit. Et sane sanguini lacrymas justius quam verba rependimus. » Idem historicus de religiosa quadam, ordinem Minorem professa, videlicet Eleonora a Spiritu sancto ita scribit: « Nescio, unde hausisset Eleonora, imbre illum sanguinis, quo Christus Dominus totam hanc nostram implevit mortalitatem, guttarum omnino millibus quadraginta et octies centum fuisse. Id illa persuasum certi habebat; itaque non ante destitit, quam totidem egregias de animo suo, deque corpusculo et has non cruentas victorias rependit. Exigua fateor, merees. Sed quid facies humanæ imbecillitatis? cum una gutta obruatur genus humanum, ut in grato vivere sit necesse, quis tanto e diluvio enatabit? Et tamen præstat naufragium in eo esse, quam in sterili arena littoris abstinere. »

9. — Idem auctor de P. Petro Mezaciensi capuccino ita scribit²: « Cum tyrones exerceret, die Veneris, quam stata Christi cruciatum memoria sacram habemus, nudus prodibat in publicum, horridoque fune cervicibus innexo, raptori se, ac flagellis acriter a tyronibus concidi, pro imperio mandabat, ardenterbus inter hæc suspiriis, verisimisque gemitibus vicina loca adeo complens, ut qui spectaculo intererant, ipsa rei novitate ac representatione perculti, lacrymis et ipsi, ac dolori moderari non possent. »

10. — Apud Bollandum de B. Oringa virgine Hetrusca, alias Christiana nuncupata, ita scribit³: « In oratione ardore ejus animus videbatur, unde uberes prorumpebant ab oculis lacrymæ, ex mortis Christi meditatione expressæ, quibus velum ejus, pectus, terra ipsa irrigabatur. »

11. — Mendoza in concione quadam de Nativitate Christi, in Lusitania præcellentem quamdam raræque virtutis principissam fuisse refert, quæ cum in monasterio Jesu appellato viveret, hanc habebat consuetudinem, quod vesperi priusquam ad quietem concederet, crucifixi imaginem manibus apprehensam fixis oculis intueretur, adeo ut eos minime clauderet, donec a somno victa crucem dimisisset; nimurum crucifixum totius diei terminum et finem esse cupiebat; mane pariter subito apertos oculos in eamdem dirigebat crucifixi imaginem, ut per ejus in mente sua impressionem, suum diei daret principium et finem.

12. — De B. Margarita de Cortona scribitur⁴, quod quotidie in memoriam Passionis ad sanguinem usque flagellis se cæciderit, nec non cum tantæ compunctionis sensu amarissime fleverit, ut

¹ IDEM, ibid. — ² BOLLAND., 10 Jan. — ³ Prat. flor., l. I, exempl. 10. — ⁴ Sur., 23 janv.

nonnunquam loco lacrymarum sanguis ab oculis manarit. Similiter tam peregrina dolorum, quos patiebatur, edebat signa, sudando et vultus colorem variando, ut quisquis illam aspiciebat, eam agonizare et expirare credere potuisset.

13. — Apud Surium de sancta Maria Ognia- censi sequentia leguntur¹: « Cum passionem Christi magno doloris sensu, desfluentibus usque ad pedes lacrymis, fuisse meditata, postmodum nec crucifixi videre imaginem, nec de eo loqui, vel audire quicquam potuit, quin simul in exstatio sim præ cordis compunctione raperetur. » Denique Ludolphus Carthusianus de quadam religiosa ita scribit²: « Quædam monialis devota in tantum circa passionem Christi erat affecta, ut nunquam crucifixi imaginem inspicere posset, nisi cadens in terram, quasi totaliter absorpta a se deficeret. »

DISCURSUS V.

PASSIO CHRISTI A NOBIS ATTENTE MEDITATA, EFFICAX EST AD DELICIAS ET VITÆ COMMODITATES EXHORDESCNDAS REMEDIUM.

IDEA SERMONIS. — 1. Meditatio passionis Christi inducit horrorem deliciarum et vitæ commoditatum. — 2. Ante Christi adventum homines omnino dediti erant voluptatibus et vanitatibus mundanis. Verum post Christi mortem spretis deliciis, ceperunt amare dura et carnem ac sensualitatem afflignantia. — 3. Urias in iudicio confundet multos sensuales, qui vix cogitant de passione Christi. — 4. Quare Moyses noluerit reputari filius filiæ Pharaonis. — 5. Pudendum est deliciis indulgere considerata Christi passione. Praæclara exempla. — 6. Quomodo monachus apostatare volens ad meliorem frugem con versus fuerit. — 7. Omnes periculum mortis aeternæ evadimus si nos fortiter alligaverimus arbori crucis. — 8. Christus crucifixus est verum speculum hominis Christiani.

Surrexi, ut aperirem Dilecto meo : manus meæ stillaverunt myrrham. Cant., v. 5.

1. — Cœlestem Sponsam in sacris Canticis cap. v, inter molles lecti plumas somnolentam suis vacasse commoditatibus reperimus; ait enim³: *Ego dormio. Vox dilecti mei pulsantis : Aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea.* Et quidem tametsi ex Sponsi sollicitatione ab hoc somno non nihil expergefacta fuisse, lectum tamen dimittere, suamque quietem inter plumarum mollitatem interrumpere difficile ei videbatur, ut variae ab illa adductæ excusationes manifeste declarant; aiebat enim ex hoc lecto⁴: *Expoliavi me tunica mea, quomodo induera? Lavi pedes meos, quomodo inquinabo illos?* Tandem nihilominus sacer textus illam subjunxit referit⁵: *Dilectus meus misit manum suum per foras*

¹ SUR., 23 jany. — ² LUDOLPH. CARTH., part. II, c. 58 de Pass. — ³ Cant., v, 2. — ⁴ Id., v, 3. — ⁵ Id., v, 4.

men et venter meus intremuit ad tactum ejus. Surrexi, ut aperirem Dilecto meo; manus meæ stillaverunt myrrham et digitæ mei pleni myrrha probatissima. At vero quodnam haec anima motivum habuit, ut fores cordis sui Dilecto aperiret; ejusque cœlestes inspirationes prosequeretur, privando se omnibus commoditatibus, suæque quietis deliciis? Hugo Cardinalis verba illa: *Intremui ad tactum ejus, ita exposuit, ut sensus sit*⁶: « Timui, me debere, vel posse ab eo redargui, si pro ipsius amore quietem meam non negligarem, qui pro amore meo de sinu Patris ad tot et tantas miserias descendere non neglexit? » Porro per myrrham, quæ amarissima est et in sepulturam Christi exhibita fuit, passionis Dominica intelligitur meditatio; hæc autem potentissimum est remedium, ut inducamur ad vitæ hujus deliciis et commoditatibus renunciam. Unde observandum est, sacrum textum simul conjungere: *Surrexi, ut aperirem, et : Manus meæ stillaverunt myrrham.* Ubi S. Ambrosius interrogat⁷: « Quam myrrham distillant manus, nisi illam, quam obtulit justus Nicodemus, magister in Israel? hunc odorem fragrat anima, quæ Christo aperire incipit. » Vel etiam per myrrham cum eodem Hugone intelligere possumus exemplum pro Christo sustinendi amara. S. Ephrem christiano nonnemini, qui inter plumas sterit et deliciatur, licet Christum pro amore et redemptione nostra, in duro crucis trunco confixum videat, his verbis im properat⁸: « Contemplaris, o homo, immaculatis simum Dominum in cruce suspensem, audesque, o impudens et infelix homo, in deliciis ac risu universum vitæ tuæ tempus in terris transisse gere? »

2. — Percurratis licet omnia sœcula Christi in terras adventum antecedentia, invenietisque totum humanum genus hujus vitæ voluptatibus, delectationibus, propriisque corporis satisfactionibus, mundique tune vel maxime blandientis sequelæ fuisse deditum. Ac proinde Apostolus tempus illud plenitudinem temporis appellat, dicens⁹: *Ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum.* Quia ut S. Bernardus, hec verba explicans, ait¹⁰: *Nimirum abundantia temporalium oblivionem fecerat aeternorum.* Nullus etenim erat, qui non libenter acceptaret illam impiorum invitationem, dicentium¹¹: *Cronemus nos rosas, antequam marcescant.* At vero postquam vertex Salvatoris nostri spinis coronatus fuit, pleraque discipulorum suorum pars intelligere coepit illud S. Bernardi, dicentes¹²: « Non decet sub capite spinoso membra esse delicata. » Et ideo subito deserta impleta fuerunt anachoretis, certamque accurrebant ad effundendum pro Christo

¹ HUGO CARD., in Cant. — ² S. AMBR., lib. III de Virg. — ³ S. EPHREM, de Pass. — ⁴ Galat., VI, 4. — ⁵ S. BERN., serm. I de Adv. — ⁶ Sap., I, 8. — ⁷ S. BERN., serm. I de Adv.

sanguinem, ad occurrentum feris et flammis, ut vel dilaniarentur ab illis, vel ab his concremarentur. Nec mirum, sanguis enim Agni in monte Calvariae occisi etiamnum in cordibus eorum fervens bulliebat. Tunc fundatæ fuerunt apostolicæ perfectionis scholæ, in quibus divitiis, honoribus, propria libertate, deliciisque posthabitis, vitam agebant rigorosam et austera; id quod fecere innumeris, quorum in Annalibus Ecclesiasticis honorifica fit mentio. Idem quoque alius quidam auctor admidum devotus contemplatus fuit, observans, quod priusquam Filius Dei montem Calvariae concendisset: « Horrebant homines quicquid asperum, quicquid humile et abjectum erat, colebant, suspiciebant et laudabant solum gloriam, divitias, voluptates, et ecce dum Dei Filius crucem asserit, dum contemptum, paupertatem et dolores amplexus est, vanissima illa gentium dogmata omnia corruerunt. Effecit Christus, ut mundus coleret paupertatem, humilitatem, contemptum, vitam paupertatem, obedientiam, patientiam, castitatem. » Quot enim fuere reges, qui sceptra sua deposuerunt, ut rudi se induerent cilicio, idque non prius quam Christus loco diadematis caput suum cinctum spinis et sceptris loco arundinem apprehendit? In illa nocte in qua Redemptor noster ex horto Gethsemani ab armatis turmis captivus adductus fuit: *Adolescens quidam*, ut S. Marcus, XIV, 51, refert¹³, sequebatur eum, amictus sindone supernudo, et tenuerunt eum: *at ille, relicta sindone, nudus profugit ab eis.* At vero creditisne forsitan, adolescentem hunc, eo quod fuga sibi consuluerit, ut manus effugeret persecutorum, sindonemque in ipsorum reliquerit manibus, ideo Christi deinceps deseruisse sequalem? minime gentium: quin potius adolescentes ille typus erat illorum, qui in progressu sœculorum mundo tanquam ferocissimo Salvatoris persecuto contempto, delicias, vitæ commoditates et divitias relinetur, nudique et pauperes evasuri, animæque securitati in religionibus prospecturi erant. Audite hac de re Ven. Bedam, in hæc verba loquenter¹⁴: *Quis fuerit iste adolescens, Evangelista non diecit: Quisquis vero fuit, majorem in se quam in cœteris amorem Domini permansisse comprehendebat, qui illis jam fugientibus, ipse donec ab hostibus comprehenderetur, vinculo charitatis adstrictus eum prosequi non omisit. Quamvis nec dum perfectam habuerit charitatem, qui a comitatu Salvatoris vel tentus profugere potuit: quia sic ut perfecta charitas feras mittit timorem, ita timor mentem obsidens, imperfectam arguit charitatem. Sed notandum solertia, quod de hoc adolescenti scribens Evangelista, non ait, quod fugit a comitatu Domini, vel fugit a sequendo Dominum, sed relieta, inquit, sindone, nudus profugit ab hosti-*

bus.

3. — Reverendum hoc loco est in memoriam, quod quando David, ad celandum commissum cum Bethsabea adulterium, Uriæ marito ejus persuasit, ut quietis captandæ causa domum suam adiret, licet conjugii voluptatibus et commoditatibus vacaret, eidem dixerit¹⁵: *Numquid non de via venisti? Quare non descendisti in domum tuam? Sed quale David ab Uria responsum retulit? Area Dei, et Israel, et Juda habitant in papilionibus, et Dominus meus Joab, et servi Domini mei super faciem terræ manent; et ego ingrediar domum meam, ut comedam, et bibam, et dormiam cum uxore mea?* Certe licet Poeta olim de militibus cecinerit:

Nulla fides, pietasque viris qui castra sequuntur;

hic tamen e contra tantum ostendit sibi inesse sensum pietatis, ut sciens arcum Dei (qua revera præter lignum quoddam nihil aliud erat) sub papilionibus, simul cum suo duce, aliisque commilitonibus suis habitare, nullum cuicunque voluptati, aut vitæ commoditatæ locum dare voluerit, tametsi id ipsum ei ab ipsomet rege persuaderetur. Dicte nunc sodes, o auditores, quot sunt hodie christiani, qui ab hoc Uria condemnabuntur? Illi videlicet, qui licet Christum in duro truncu nudum suspensum videant, deliciis tamen et voluptatibus superfluis vale dicere non audent, vel nolunt.

4. — Reflexionis vos aliquando ad vitam Moysis pro eo tempore, quando per quadragesima annos in Ægypti regia, velut stirpis regiae hæres, ab omnibus principibus honorabatur? Generale penes ipsum residebat totius exercitus imperium, corona regia tempora ipsius cingebantur, in sua facultate positi erant omnes thesauri, et tamen his omnibus non obstantibus, ex propriæ voluntatis electione¹⁶, negavit se esse filium filii Pharonis, magis eligens affligi cum populo suo, quam temporalis peccati

¹ MARC., XIV, 51. — ² V. BEDA, de Pass.

¹ II Reg., XI, 10, 11. — ² Hebr., XI, 14.